

UNESCO - Český Krumlov

Kraj: Jihočeský

Okres: Český Krumlov

GPS souřadnice: 48.810666N, 14.314947E

Adresa URL: www.zamek-ceskykrumlov.cz

Státní hrad a zámek Český Krumlov je mimořádným architektonickým skvostem, jehož význam potvrzuje zápis města na listinu světového kulturního dědictví UNESCO v roce 1992.

Nad meandry řeky Vltavy se vyvinul jedinečný soubor městské zástavby, především ze 16. století, spolu s rozsáhlým areálem hradu a zámku, který je po Pražském hradu druhým největším zámeckým komplexem České republiky. Historické sídlo rodu Rožmberků zahrnuje řadu zámeckých budov, slavný maškarní sál, unikátní, nedávno zpřístupněné barokní divadlo, zámeckou zahradu s rokokovou fontánou a letohrádek Bellarie s otáčivým hledištěm – dějiště sezonních divadelních představení.

Výraznou dominantou města je chrám sv. Víta, cenné dílo jihočeské gotiky.

Historie hradu a zámku Český Krumlov

Název hradu Krumlov pocházel z latinského castrum Crumnau či ze staroněmeckého Crumbenowe, který charakterizuje konfiguraci terénu – krumben ouwe, tedy místo na křivé louce nebo na nivě. Nejstarší zmínku o krumlovském hradu zřejmě učinil rakouský rytíř minnesänger Ulrich z Liechtensteina ve své básni Der Frauendienst, která se datuje do doby mezi lety 1240–1242.

První písemná forma názvu Chrumbenowe se nachází v listině rakouského a štyrského vévody Otakara z roku 1253. Tehdy už byl Krumlov sídlem Vítka z Krumlova, člena významného šlechtického rodu Vítkovců. Přízvisko "Český" bylo ve spojení s Krumlovem užíváno od poloviny 15. století. Původní gotický hrad založili někdy před rokem 1250 páni z Krumlova, jedna z větví mocného rodu Vítkovců s erbovním znamením pětিলisté růže.

V roce 1302 páni z Krumlova vymřeli a jejich majetek zdědili jejich příbuzní Rožmberkové. S jejich jménem a třemi staletími jejich vlády je spojena doba největšího rozkvětu města i hradu, který se za dobu vlády pánů z Rožmberka proměnil v honosnou renesanční rezidenci. V této době reprezentovali vladaři rožmberského dominia přední osobnosti české šlechty, vzdělané humanisty, mecenáše kultury a umění a schopné politiky, zaujímající nejvyšší zemské úřady v Království českém. Ve druhé polovině 16. století, za vlády Viléma z Rožmberka, se rod velmi zadlužil a to byl také hlavní důvod, proč Petr Vok z Rožmberka, Vilémův mladší bratr a poslední člen rožmberského rodu, na přelomu roku 1601 a 1602 odprodal panství s hradem a zámek císaři Rudolfovi II. Habsburskému.

Císař Ferdinand II. Habsburský věnoval královský majetek roku 1622 knížeti Janu Oldřichovi I. z Eggenbergu, představiteli rakouského knížecího rodu. Až ve třetí generaci eggenberského rodu, zásluhou osobnosti knížete Jana Kristiána I. z Eggenbergu, lze sledovat od 60. let 17. století intenzivnější hospodářský, stavební a umělecký ruch a zámek Český Krumlov se vymanil z provinční zaostalosti a hospodářské a umělecké stagnace po období třicetileté války. Kníže Jan Kristián I. vytvořil z českokrumlovského zámku honosné a reprezentativní barokní sídlo.

Eggenbergové vymřeli bez potomků v roce 1719 a na Krumlov přišla nová dynastie – knížecí rod Schwarzenbergů. Již ve druhé generaci tohoto rodu se projevila tvůrčí osobnost knížete Josefa Adama ze

Schwarzenbergu. Obratný a podnikavý hospodář a velký milovník umění se zasloužil o velkolepou přestavbu zámeckého areálu. Příklonem ke kultuře císařské rezidence ve Vídni byly stavební realizace i kulturní život na zámku obohaceny o kulturní podněty evropského významu. Již koncem 18. století a pak zejména v 19. století se projevila vleklá umělecká i ekonomická stagnace a po polovině 19. století zámek Český Krumlov ztratil roli hlavního rodového sídla krumlovsko-hlubocké větve Schwarzenbergů a nebyl, ani ve 20. století, pravidelně obýván.

V roce 1947 byl schwarzenberský majetek, včetně Českého Krumlova, převeden do českého zemského vlastnictví a po zrušení zemského zřízení se od roku 1950 stal majetkem Československého státu.

V roce 1963 bylo historické centrum vyhlášeno městskou památkovou rezervací, v roce 1989 byl zámecký areál vyhlášen národní kulturní památkou a v roce 1992 byl celý historický komplex zapsán na prestižní Seznam památek světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

V posledních letech dochází v celém zámeckém areálu k rozsáhlé stavební obnově jednotlivých objektů areálu a k významným restaurátorským pracím. Průběžně postupují práce na obnově zámeckých interiérů a exteriérů, které umožňují postupné rozšiřování nabídky služeb pro návštěvníky zámku.

V současné době jsou návštěvníkům zpřístupněny I. prohlídková trasa a II. prohlídková trasa s autenticky zařízenými interiéry ze 16., 18. a 19. století, expozice Hradního muzea s celoročním provozem, válcová zámecká věž s vyhlídkovým ochozem, unikátní Zámecké barokní divadlo, expozice Konírny s kočárovým a saňovým záprahem a bohatou sbírkou předmětů hipologického charakteru, poutavá expozice Kovárny, kde je předváděno kovářské řemeslo s možností vyzkoušet si práci s rozžhaveným železem pod dozorem zkušeného kováře, Mezinárodní ateliér keramické tvorby v prostorách Václavských sklepů, Galerie české kultury v Mássalnici a tematické výstavy ze zámeckých depozitárních fondů v budově Mincovny.

